

MAGYAR NÉP

POLITIKAI, GAZDASÁGI, SZÉPIRODALMI
KÉPES HETILAP

Előfizetési árak:

Egész évre	44 L.
Fél évre	22 L.
Negyed évre	11 L.
Egy szám ára	1 L.

relációs szerkesztő:
DR. NALÁCZY ISTVÁN.
Főszerkesztő:
GYALLAY DOMOKOS.

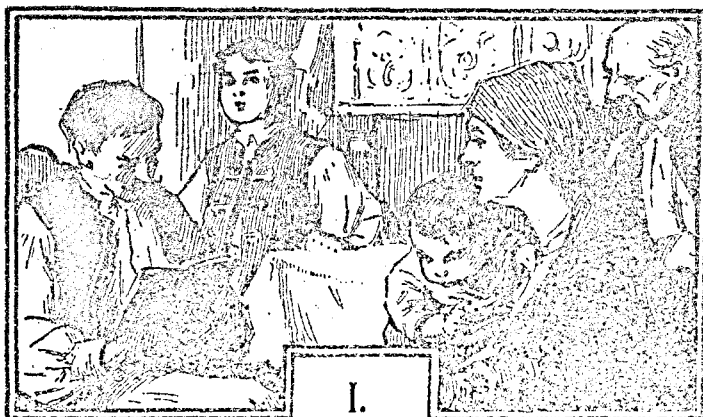
Megjelenik minden szombaton
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Str. Regina Maria (v. Deák F.-u.) 35. sz.

Az első fecske.

Jól nézd meg ezt a rajzot, kedves olvasónk, mellyel itt a lap élén bekopogtatunk hozzád. Magyar szívből fakadt gondolat keres általa utat a ti gondoktól zaklatott, bánattól szorongatott, de hűséges és meleg szívetekhez, hogy egy kevés napfényt, szépséget, nemes szórakozást vigyen házatokba. Ez a *Magyar Nép Könyvtárának* a borítékrajza *Szopós Sándortól*, a mi kiváló képiróművész testvérünkötől. A *Magyar Nép Könyvtára* lesz a címe annak a könyvsorozatnak, melyet magyar népiünk kezébe nemes szórakozásul és tanulságul szánt a *Magyar Nép* szerkesztő gárdája. Az első fecske most repül ki a fészekből. *Szavalókönyvvel* nyitjuk meg a sorozatot, melybe dr. *Rajka László* szerető gondja válogatott össze a magyar költők verseiből egy szép bokrétát. A

A "MAGYAR NÉP" KÖNYVTÁRA.

SZERKESZTI:
GYALLAY DOMOKOS

SZAVALÓKÖNYV

ÖSSZEÁLLITOTTA:
DR. RAJKA LÁSZLÓ
MARIANUMI TANÁR.

MINERVA IRODALMI ÉS NYOMDAI MŰ-
INTÉZET RT. CLUJ-KOLOZSVAR.

fiatalabbak összejövelekre, mindenféle ünnepekre való verseket tanulhatnak belőle, az öregeknek pedig a téli estékre, vasárnap délutánokra kínál nemes szórakozást. Megtaláljátok itt minden jeles magyar költőnek egy vagy több versét. A következő füzet elbeszéléseket fog tartalmazni a legkiválóbb magyar íróktól: régiektől és újabbaktól. Szeressétek, olvassátok a magyar költőket és írókat. Isten nemcsak díszül, hanem vigasztalásul, borus időkben való szent evangéliumul ajándékozta az ő munkáikat nekünk.

A szépirodalmi műveken kívül tervbe van véve ismeretterjesztő munkák kiadása is. Bemutatunk egy-egy érdekes fejezetet Erdély multjából, dédapáink életéből. Olvassátok kegyelettel az ilyen tartalmu füzeteket. Sehonnai és veszni indult az olyan gyermek,

aki apáiról elfeledkeznek, mint ahogy kipusztul az a fa, mely gyökerétől elszakad. — Némely füzet erdélyi magyar néptink életével, érdekes népszokásaival, hagyományaival foglalkozik. Mások a nép ajkán élő szép meséket, nótákat, balladákat, közmondásokat stb. fognak tartalmazni. Sajnos, sok helyen kivesző félben vannak, sőt sok már ki is veszett ez ősi szokások, szép költői hagyományok közül. Jó volna, ha kegyeletes kezek följegyeznék és megmenntenék a még menthetőt az utókor és a tudomány számára, míg nem késő. Ti pedig, néptink fia! és leányai, ne hagyjátok feledésbe menni az öregek meséit, bölcsességét, azokat a szomorú és vig dalokat, melyek apáitok életére könnyebbülést és derűt árasztottak. — Lesznek olyan tartalmú füzetek is, melyek a föld más népeivel, idegen országok, földrészek életével és leírásával foglalkoznak. Végül olyan munkákat is fogunk a kezetekbe adni e könyvsorozatban, melyek a falu társadalmára, az ember egészségére vonatkoznak, vagy pedig ahhoz értő emberektől a földművelésre és állattenyésztésre vonatkozólag tartalmazznak hasznos tanításokat. Az egyes füzetek árát 5 leure szabtuk: olyan olcsóra, hogy a legszegényebb testvérünk is megszerezhesse.

Magyar testvérek, olvassátok szeretettel ezeket a könyveket. Olvasó-egyletek, iskolai könyvtárak, juttassátok el e füzeteket a legkisebbekhez, a legigénytelenebbekhez is, áraszátok szét a bennük levő szépet és hasznost a légszélesebb rétegekben. Néptink mindig szerette és megbecsülte azt a könyvet, mely utat talált a szívéhez. A kuruc tarsolyában hordozta Balassa és Rimai költeményeit, hogy nyugodt óráiban olvashassa. Nagyapáink és nagyanyáink kéziratos nótáskönyveiben az akkori népdalok mellett ott szerepel Faludinak, Csokonainak, Horvát Ádámnak s más régi költőnek egy-egy közszájon forgó éneke is. Apáink mestergerendáin még láttuk az ősektől maradt, megbecsült régi könyveket: a *biblia* mellett a *Hármas História*t, *Szent Hilariust*, a *Szentegek Hegedűjét*, az újabbak közül pedig, hogy mást ne említsünk, *Petőfi költeményei* szintén utat találtak az egyszerű szívekhez és egyszerű házakhoz.

Gyermekkorom egyik kedves emléke: a falunkbeli olvasó-egyletnek a téli estéken tartott olvasó estéi. Tanító uram és egy-egy folyékonyan olvasó tag felváltva olvasnak az áhitatos csendben hallgató közönségnek. Az olvasott könyv legtöbbször *Jókainak* valamely regénye.

A hallgatóság a pipa mellől elmereng a nagy mesemondó szavain, részvétellel kíséri a jókat, a rosszakat elítéli és leszidja. A hallgatóság ez órákban egy testvér lett Jókai által. Lelkük megfűrdött a mesékben és tisztábban szállt ki belőlük. Ime, egy író hogyan lesz prófétájává az ő népének! Ez estén persze megtárgyalták a maguk ügyes-bajos dolgait is. Sokkal közelebb álltak egymás szívéhez azok az emberek!

Irodalmunknak nemes hagyományai közé tartozik, hogy a népet mindig szeretettel ölelte szívéhez. Újabban mintha ez a hagyomány elhalványulóban volna. Pedig magyar néptink ma kétszeresen rászorult arra, hogy az irodalom szeretettel forduljon hozzá, boros kedélyét földerítse, lelkében ébregesse és ébren tartsa a nemes törekvéseket, ápolja a múlt emlékét, tájékozza a haladó idők felől és iránytűje legyen zavaros társadalmi eszmék között.

Magyar nép, értsd meg szavunkat és ragadd meg az alkalmat lelked nemesítésére.

Dr. Csüri Bálint.

A magyar iskolák kérdése és a román sajtó.

Ismeretes olvasóközönségünk előtt a *Magyar Párt* vezetőségének az a határozata, amely a magyar iskolák védelme érdekében rendkívüli közgyűlés megtartását mondta ki. A román sajtó is foglalkozott e határozattal s egy része úgy tüntette fel azt, mintha a magyar nemzeti kisebbség a gyűlést azért rendezné, hogy onnan „árulkodják” hazája ellen a külföldön. Hát az igaz, hogy a párt intézőségének határozatában benne foglaltatik az, hogy szükség esetén a Népszövetségnél is védelmet fog keresni a párt az iskoláit érő folytonos támadások ellen. A határozat lényege azonban az, hogy iskoláink biztonságát s általában a magyar művelődés fejlődésének biztosítását az ország ügyeinek legfőbb intézőitől kéri a párt: a kormánytól, az országgyűléstől s a király Ó Felségétől. Nem szabad feltételeznünk — nem is tesszük —, hogy e törvényes és alkotmányos lépésünknek nem lesz meg a kívánt eredménye, hiszen kívánságunk nem csak igazságos, de méltányos is és teljesen törvényes alapon áll. Viszont a magyar oktatás kérdése reánkénzve annyira életbevágó, hogy ennek intézményes rendezéséért a magunk s az ezentul e jövőendő magyar nemzedékek előtt felelősek vagyunk s e komoly felelősségünk parancsolja, hogy minden törvényes eszközt igénybe vegyünk, ami az ehhez fűződő nagy érdekek biztosítására rendelkezésünkre áll, tehát végső esetben a Népszövetség védelmét is, amelyre különben szintén törvényes jogunk van.

Reméljük azonban, hogy kormányunk belátása s

királyunk bölcsessége megtalálja a megoldásnak minket is kielégítő módját.

A Marosvásárhelyt e hó 22. napján tartandó rendkívüli közgyűlés előkészítő munkálatai különben szerényen folynak. Általános az érdeklődés a gyűlés iránt, amely hatalmas megnyilvánulása lesz a magyar nemzeti kisebbség iskoláihoz való törhetetlen ragaszkodásának.

Hírek a belpolitikából. A kormány és a liberális párt kebelében dult viszályról az elmúlt hét folyamán végre pontosabb értesülések jutottak közvilágossá. Ezek szerint az ellentétek valódi oka az a törvénytervezet, amelyet Vaitoianu belügyminiszter szerkesztett a közigazgatás rendezéséről. A belügyminiszter ezt az országgyűlésnek már megkezdődött mostani ülészáján keresztül akarta hajtani. A javaslat azonban nem nyerte meg az egész liberális párt hozzájárulását. Ellenkezőleg, a párt jelentékeny része, élén Marzescu közügyügyi miniszterrel, nagy mértékben elégedetlen volt azzal, annyira, hogy Bratianu miniszterelnök szükségesnek látta a közbelépést a mind élesebben megnyilvánuló elégedetlenség elenyésztetése végett. A miniszterelnök közbelépésének meg is lett az eredménye, mert Vaitoianu belügyminiszter hosszas rábeszélés után beleegyezett abba, hogy a közigazgatási törvény tárgyalása az országgyűlésnek ne mostani, hanem az őszi ülészáján történjék. Nem tudjuk ugyan, hogy a most visszavont törvényjavaslat minő intézkedéseket tartalmazott, mégis megnyugvással kell fogadnunk a halasztás hírért, mert ez a nagyfontosságú kérdés újabb átgondolásait jelenti s talán ad lehetőséget a kisebbségek meghallgatására is.

KÜLFÖLD

Franciaország elutasította a német javaslatot. A német kormány javaslatot terjesztett a jóvátételi bizottság elé, amelyben körvonalazta, hogy mekkora összeget és milyen feltételek mellett hajlandó fizetni. Poincaré kormánya a német tervezetet most is ridegen elutasította. Ez a magatartás nagy visszatetszést keltett löként Angliában, ahol a munkáspárt kiáltványban fejezte ki azt a felfogását, hogy a német javaslatot tárgyalásra alkalmasnak tartja. Kívánja az angol munkáspárt, hogy Németországot azonnal vegyék be a Népszövetségbe és hogy a megszálló csapatokat azonnal vonják vissza. Ha a többi nemzetek erre nem volnának hajlandók, Angliának külön kell csapatait visszavonni. Amerikai lapok szintén feltűnő erélyességgel szállnak sikra Németország védelmére.

Oroszok, németek és törökök találkozása lausanne városában újra tárgyalások folynak az antant és Törökország közt fennforgó ellentétekről. A tárgyalások rendjén izgalmas viták és surlódások történnek, amelyek előre is kétségessé teszik a megegyezést. A török kormány váratlanul lezárta az ország határait és nem engedli meg, hogy idegenek török területre lép-

jenek. A franciák ezt az eljárást sérelmesnek tartják magukra nézve és fenyegetőznek, hogy amennyiben a törökök nem vonják vissza határmenti csapataikat, félbeszakítják a tárgyalásokat. Még nagyobb izgalmat kelt az a körülmény, hogy közelebből Becker német külügyminiszteri megbízott is Lausanneba érkezett és Izmed basával, meg Vorovszky orosz megbízottal titkos tanácskozásokat folytat. Egy amerikai lap szerint a német és orosz kiküldöttek arra törekcszenek, hogy a törökök és az antant-hatalmak közt dúló egyenlenséget minél jobban elmergesítsék.

Sikerül-e a német ellenállás? Amióta Rosenberg miniszter olyan határozott hangon hirdette világá-

Rosenberg német miniszter.

a németek ellenállási szándékát, rangteleg cikk jelent meg arról a kérdéstről, hogy lehet-e sikere a németek makacs politikájának? Merlegelik a helyzetet politikai, gazdasági, sőt katonai szempontból is. Maguk a németek rendületlenül hisznek abban, hogy csöndes ellenállásukkal Franciaország túlzott követeléseit visszautasíthatják. Főreménységüket abba vetik, hogy a munkások és nagyvállalatok összetartása nem csökken. Ez az együttérzés hatalmasan nyilatkozik meg legutóbb is, amikor a legnagyobb vállalkozók egyikét, a háború idejéből jólismert Krupp gyárost a franciák haditörvényszék elé állították. A pör kimenetelét feszülten figyeli az egész német közönség.

Magyar államférfiak Párisban. Multi számunkban jelentük, hogy Bethlen gróf miniszterelnök és Kállay pénzügyminiszter Párisba utaztak, hogy ottan a jóvátételi bizottsággal tárgyalásokat folytassanak. Az antant sajtója nagy rokonszenvvel fogadta a látogatást, amiből azt a reményt lehet meríteni, hogy Magyarország nehéz gazdasági helyzetét méltányolni fogják és

a hadisarc összegét méltányosan állapítják meg. — Bethlen gróf Párisból Londonba és Rómába is el látogat.

Lengyelország a kisantantban. A lengyelek bizonyos területi viták miatt rossz barátságban élnek cseh szomszédaikkal. Ez a helyzet sehogy sincs inyére a franciáknak, akik mind a csehek, mind a lengyelek támogatására számítanak a németek ellen irányuló terveikben. Mostan azon vannak, hogy a szomszédokat kibékiítsék s ebből a célból Foch marsal beható tárgyalásokat folytat Varsóban. Valószínű, hogy nem sokára Lengyelország is belép a kisantantba s így a francia barát országok választófalat fognak képezni Németország és Oroszország között.

A magyar miniszterelnök beszéde a jóvátételi kérdéstről. A párisi jóvátételi bizottság alkalmat adott rá, hogy Bethlen gróf miniszterelnök beszámolhasson Magyarországi gazdasági helyzetéről. A miniszterelnök hatalmas beszédet mondott a bizottság előtt, amellyel a világlapok tüzetesen foglalkoznak. A beszéd lényege az, hogy Magyarországnak okvetlenül külföldi kölcsönre van szüksége s hogy azt fölvehesse, a jóvátételi bizottságnak fel kellene oldania az ország javaira elrendelt zálogjogot. A miniszterelnök az érvek hosszú sorozatával indokolta a külföldi kölcsön szükséges voltát. Beszédének ez a része így hangzik: — Mielőtt a kölcsönökkel foglalkoznám, engedjék meg nekem, hogy vázlatosan elmondjam, milyen események hozták Magyarországot a jelenlegi nehéz pénzügyi és gazdasági helyzetbe. A fegyverszünetkor Magyarország gazdasági tekintetben egységes egész volt. Területe nagyobb volt, mint Olaszországé, Norvégiáé, Nagybritanniáé és Írorszáé. A békeszerződés következtében Magyarország területe Portugália nagyságára redukálódott. Ezzel az ország elvesztette területének 72, lakosságának 64 százalékát. A 24 milliónyi lakossággal rendelkező gazdasági egység 7—8 millióra való megcsökkentése természetesen oly hatalmas gazdasági eltóladást okozott, melyet csak az idő tud sikeresen helyreállítani. — Magyarország megcsökkentése pedig a lehető legszerencsétlenebb körülmények között történt. Az ország mezőgazdasági és ipari termelése súlyosan szenvedett a hosszantartó és vesztett háboru alatt. A forradalomnak allg volt ideje, hogy éljen és meghaljon, amikor bekövetkezett a bolsevizmus, a rémületnek és borzalomnak oly megpróbáltatása, amitől a többi európai államok szerencsésen megkíméltek. Ezután hat hónapig Magyarországot idegen csapatok szállották meg. Alig, hogy ezek visszatértek hazájukba, Magyarország ellen a nemzetközi munkásság gazdasági és közlekedési blokádot rendelt el. Ez 1920-ig tartott. Ez az állapot tehát még két évig folyt a háboru után, míg végre a kicsiny Magyarország gazdasági élete alkalmas talált arra, hogy felvegye a létért való küzdelmet. —

Az ország elvesztette leggazdagabb mezőgazdasági területeit, erdőségeit, legnagyobb részét azoknak a területeknek, amelyek ellátták sóval, vassal, fémekkel és más nyersanyagokkal. Elvesztette több nagy szövögyárát és elvesztette papiroskészítő telepeit. — Ezek után a miniszterelnök ismertette a korona értékcsökkenését, a kivitel nehézségeit és a nagyarányu behozatal elkerülhetetlen voltát: — Jelenleg az a helyzet, — folytatta Bethlen miniszterelnök — hogy lakosságunk továbbra nem halaszthatja a ruházati cikkek beszerzését, mert féltő, hogy munkásaink a télviz idején ruhahiány miatt nem járhatnak majd munkába. Rámutatott azokra a nehézségekre is, amelyeket Magyarországnak a 322 ezer menekült tisztviselő eltartása okoz. A miniszterelnök végül önérzetes szavakkal hivatkozott arra a készségre, amely Magyarországot minden kötelezettségének teljesítésére buzdítja. A beszéd a jelentések szerint mély hatást tett a jóvátételi bizottság tagjaira.

HÍREK

Rokkant katonák nyugdíja. A trianoni békeszerződés értelmében az utódállamok a területükön élő rokkant katonák nyugdíját fizetni kötelesek. A román kormány egyideig fizette is a rokkantak nyugdíját, január óta azonban a fizetést beszüntette. A román hadseregben szolgálókat nem teljesített rokkantak nyugdíját, hir szerint, az új nyugdíjtörvényben fogják szabályozni. Ki tudja mikor kerül sor az új nyugdíjtörvény megszavazására? Addig bizony nehéz lesz várakozniok a szegény munkaképtelen embereknek.

— **Magyar Dalárdák Lapja** címmel Fővényessy Bertalan kollégiumi énekzenetanár szerkesztésében s kiadásában Nagyenyeden havonként megjelenő ének- és zenemű-folyóirat jelent meg, melynek célja a magyar ének és zeneügy ápolása s jótékonyan hatni magyar dalárdák keletkezésére és fejlődésére. A lapnak négyes férfi és vegyeskarokat tartalmazó hangjegymelléklete is van. A népszerű modorban írt, eleven tartalmu lapból 3 Leu ára levélbélyeg beküldése ellenében mutatványszámot szívesen küld a szerkesztőkiadó. (Cím: Magyar Dalárdák Lapja Ajud-Nagyenyed Alsófehérmegye, Maria Regina 11.)

Erdélyi fiatal írók antológiája. Az erdélyi magyarságnak bátyái és nemes harcosai az írók. De abban a munkában, amelyet Erdély érdekében folytatnak, nemcsak minden magyar ember testvéri együttműködésére van szükségük, hanem így, fiatal erőkre is. Ezért nagyjelentőségű az az irodalmi vállalkozás, amelyet Kolozsváron tizenegy fiatal székely író — Balázs Ferenc, Dobal István, Finta Zoltán, Jakab Géza, Jancsó Béla, Kemény János, Kacsó Sándor, Maksay Albert, Mihály László, Szent-Iványi Sándor és Tamási Áron — indított. Pünkösöd után együttesen egy kötet verset, elbeszélést és tanulmányt adnak ki legjobb munkáikból összeválogatva. Ezért az Antológiát nagy érdeklődéssel várjuk, mert a fiatal erdélyi irodalom újabb erőpróbája lesz s előre fölhevítjük reá olvasónk igyelmét. Ára gyűjtők után 35 leu: bolti ára 45 leu lesz.

Beszédes számok. Mostanában sok olyan törekvéstről kellett beszámolnunk, amelyek az erdélyi magyarság művelődés-ügyét veszélyeztetik. Iskolákról, egyházakról, műemlékekről kellett elszomorító híreket hoznunk. A magyar kultúra küzdelmes sorsában állandóan osztoznak hírlapjaink és folyóirataink is. Ezen a téren az általános gazdasági helyzet okoz nagy nehézségeket. Saját tapasztalatunk köréből néhány számbeli adattal világítjuk meg az áremelkedéseket. Mikor 1921. novemberében a *Magyar Nép* megindult: 1 kg. újságpapír ára 12 leu volt, ma 18—20 leu. Akkor egy nyomdász heti munkabére 450—550 leure ment, ma 675—850 leu közt váltakozik. A képek előállítási ára éppen megkétszereződött. Laptársaink ezekhez az áremelkedésekhez mindnyájan alkalmazkodtak, legutóbb az *Ellenzék* és *Újság* című lapok emelték föl egyes számaiknak az árát 1 leuról 2 leure. Mi abban a szerencsés helyzetben voltunk, hogy lapunk előfizetési árát nem kellett emelnünk. Ezt egyfelől annak köszönhattuk, hogy a szerkesztés személyi kiadásait a legcsekélyebbre szabtuk, munkatársaink hálára méltó önzetlenséggel támogattak, másfelől meg az volt a szerencsénk, hogy kiadónk, a Minerva, nagyobb mennyiségű papírt szerzett volt be olcsó áron. Hogy meddig győzzük a mostani előfizetési árral? Noshát az attól függ, hogy lesznek-e további áremelkedések? Mindenesetre a legutolsó pillanatig kitartunk mostani áraink mellett, ám amikor már semmi számítással nem tudjuk az egyensúlyt fenntartani, bizalommal fogjuk előfizetőink előtt a helyzetet föltárni és segítségüket kérni.

Az árvák pénze. Jelentettük már, hogy az árvaszékeket kivesszük a közigazgatás köréből és az igazságügyhöz osztják be. Ma még nem állapítható meg, hogy ez az intézkedés javítani vagy rontani fog-e a régi helyzeten. Némi agodalomra ad okot, hogy az árvaszékek pénzét ezután Bukarestben fogják kezelni, aminek igen könnyen az lehet a következménye, hogy a kiutalások lassan és körülményesen fognak megtörténni. Gazdasági szempontból sem lesz előnyös, hogy az árvák pénzeit a vidéki forgalomból elvonják.

Veszedelemben a teheráru forgalom. Bukaresti hírek szerint az államvasutak vezérigazgatósága a teheráru forgalmat nagy mértékben korlátozni fogja. Ennek a káros intézkedésnek az az oka, hogy a vasutaknak nincsen kellő mennyiségű fűtőanyag. A szénbányák ugyanis nem tudnak a régi erővel dolgozni, mivel az államvasutak nem fizetik pontosan a szén árát. A forgalom korlátozása milliárdos károkat okoz az iparnak és kereskedelemnek.

Szaporodnak-e a franciák? A két nagy nemzetnek: a franciának és németnek a gyűlölködése részben arra vezethető vissza, hogy nagy aránytalanságok van-

nak kettejük között szaporodás tekintetében. A francia népesség hosszú évtizedek óta inkább apad, mint szaporodik. Hivatalos kimutatás szerint Franciaországban 1922-ben 759,864 születés, 689,267 haláleset történt. A népesség tehát 70,579 lélekkel szaporodott. A baj azonban ott van, hogy a születések száma az előző évéhez képest 53,550 lélekkel kevesebb.

A brazíliai kivándorlási ügynök letelményei. Értesítéseink szerint a brazíliai kivándorlási ügynök: *Herberger Gyula* furcsa helyzetbe került „ügyfeleivel”. Több marosújvári magyar testvérünk kereste fel — az időközben Temesvárra költözött — ügynököt és követelte tőle, hogy a jogtalanul felszedett 1500 leu kijárási „illetményi” fizesse vissza, mert Braziliából szerzett értesüléseik szerint az 1500 leu összeg bevasalására nem volt megbízva, ezenkívül jogtalanul fizettetett meg a kivándoroltakkal vasuti és hajójegyeket, a melyek némelyeknél 7500 leut tettek ki. A meglepett ügynök, kit a megrövidített emberek a fenyegetések egész özönével árasztottak el, szorult helyzetében csakugyan beismerte a jogtalan pénzszerzést és kötelezte magát határidőn belül a kezéhez fizetett összegek visszatérítésére. Többen már vissza is kapták pénzeiket. E tényt közöljük érdekelt testvéreinkkel a visszalizetési eljárás megtétele végett. Veszett fejszének bár a nyele kerüljön meg! Ha az emberek csalárdsága lépre vitt sok hiszékeny lelket, a jó Isten meg fog segíteni mindenkit, aki szót fogadva, itthon marad és hozzálat a maga dolgaihoz kettőzött szorgalommal.

Mi lesz a cserebogárból? Eddig a tréias szólás ugy hangzott: No, lám, miből lesz a cserebogár! Mostanában többfelől arról annak a kérdésnek a tárgyalását olvassuk: Mi lesz a cserebogárból? Egy németországi szaklap komoly leírást nyújt arról, hogy a cserebogárból különféle koppasztlások és forrázások után pompásizul levest lehet főzni. Valami különös gusztust nem érzünk ehhez a leveshez, azért a német szaklap tanácsait sem ismertetjük részletesen. De ide iktatjuk az erdélyi szász püspökség rendeletét, amelyet a cserebogarak ügyében az iskolákhoz intézett. A rendelet arra hívja fel a tanítókat, hogy amint a cserebogárjárás megindul, reggelenként vezessék ki az iskolás gyermekeket a gyümölcsösökbe, a fákról rázassák le a kártékony állatokat és gyűjtsék össze, hányják forróvizbe. Az így ártalmatlanná tett cserebogarakat a majorságnak lehet adni, vagy komposzt-trágyának lehet felhasználni. A példát követésére méltónak tartjuk mind a cserebogár-irtás, mind az értékesítés, felhasználás tekintetében.

A pákei ref. iskola javára a derék pákei székelyek önkéntes gyűjtést rendeztek. A szerény, nemes lelkű indítványozó az alábbi egyszerű szavakkal hívta fel embertársait az adakozásra: „Az elhagyott, árva, vagyontalan s így sok veszélynek kitett felekezeti iskolánk megtartására, a magyarságnak hasznos tagok nevelésére létesült felekezeti iskolánk szegénysorsu gyermekeink iró és olvasókönyvek és más dologi szükségek beszerzésére, gyűjtő iver voltunk bátrak kibocsátani. Ki-ki, amit adni akar, tetszése szerint, jó szántából, akár pénzben, akár terményben. A terményt pénzzé fogják értékelni a fenti célokra”. A gyűjtést két derék, lelkes székely asszony, ld. Tamás Károlyné és Bogdán Józsefné bonyolították le a következő eredménnyel. Pénzt adományoztak: Kelemen Bálint 500, Tamás Zsigmond 100.

Kelemen Lajos 100, Id. Tamás Károly 50, Tamás Sámuelné (ör mesterné) 50, Mircse József 50, Mircse Sándor 50, Bogyó Károly 50, Kovács Gábor 50, Gecse Benjámín 50, Jancsó Lázár 50, ifj. Vida Tamás 50, Rémán Zsigmond 60, Vida Lajos 80, Pap Józsefné 40, Mircse Ferenc 40, Kupán Ferenc 40, id. Vida Antalné 40, Tamás Ágnes 40, Márton Jenőné 30, Dávid Albertné 30, Tarczali Ferenc 25, Tóth Ferenc 20, Dávid Zsigmond 20, Németh Zsigmond 20, Vida Ida 20, Vida Jenőné 20, Vida András 20, id. Bokor Józsefné 20, Bokor Áron 20, Bogyó Áronné 20, Ördög Károly 20, Jáni Albert 20, Molnár Vilmos 20, ifj. Tamás Károly (Barabásé) 20, Vida Jenő 10, Csomós Pál 10, Tamás Sámuel 10, Ördög József 10, Nagy András 10, Pál József 10, Ferencz Erzsébet 10, Bakk Mózes 5, Szabó Mihály 5, Bernád Lajos 5, ifj. Kádár Mózes 5, Tamás András 5, Bogdán Etelka 5, Kádár Ferenc 4 és Benedek Józsefné 2, összesen 1956 Leut. Különböző terményeket (buza, rozs, kukorica, zab, burgonya és bab) adományoztak: id. Tarczali András, ifj. Tarczali András, Komsa János, Jáni József, Elekes Benedek, Elekes Benedekné, Kádár Mózes, Buna András, id. Tamás Józsefné, Vida József, Csomós Pálné, Szonda Domokos, Bucs Antal, Berke Imre, Bogyó Áron, Kádár Istvánné, Kelemen István, Szabó Domokos, Dávid Gergely, Péter Sándor, Vida Albert, Kelemen Albert, Vida Dénes, Menyhárd András, Vida Sándor, Vinter András, Vida Ilona, Vida Pál, Vida Pálné, Vida Tamás, Szabó Józsefné, Dávid Dénes, Bagoly József, id. Vida Lajos, Ördög Károlyné, Albu Albertné, ifj. Torró Mózes, Berke Jánosné, Rémán Antalné, Tamás András, Tamás Albert és Torró Mózes. Tüzfűt adományoztak: ifj. Vida Albert (Jenő) és Szabó Ferenc. Ezen adományokból ingyen tanszereket kaptak a ref. iskola összes növendékei és karácsonykor karácsonyfával szereztek nekik örömet. A megmaradt összeget a jövő iskolai évben szintén tanszerek beszerzésére fordítják. — Hálás és őszinte elismerés a nemes szívű adományozóknak.

Brazília ellen. Nemrégiben írtunk róla, hogy Bulgária milyen erélyes eszközökkel védi lakosságát a kivándorlási ügynökök gaz munkája ellen. Amint értesülünk, Magyarország is beállította a Brazíliába való kivándorlást. Amióta az Északamerikai Egyesült Államok az ottan uralkodó nagy munkahiány következtében a bevándorlást erősen korlátozták, lelketlen ügynökök rábeszélése következtében a kivándorolni óhajók figyelme délamerikai államok felé, főleg Argentína és Brazília felé irányult. Az ügynökök ingyenes utazást, ingyen földet, kormánytámogatást helyeznek kilátásba a szegény és félrevezetelt kivándorló csak akkor veszi észre, hogy lelketlen emberek kezébe került, amikor ez már késő. Mert ismeretlen országba, ismeretlen viszonyok közé érkezve, nemcsak, hogy a neki tett ígéretek nem válnak be, hanem sokat szenvedve az éghajlati viszonyok alatt, a legnyomorúságosabb munka árán sem tudja megélhetését biztosítani. Nehogy magyar állampolgárok is áldozatul essenek a kalandos vállalkozásnak, a magyar királyi belügyminiszterium megtiltotta a magyar utlevélkiállító hatóságoknak, hogy Argentínába és Brazíliába szóló utleveleket állítsanak ki a magyar állampolgároknak. Magyar állampolgárok ennek következtében nem vándorolhatnak többé ki délamerikai államokba és így a kormány erélyes intézkedése következtében megmenekülnek a biztos pusztulástól.

GAZDASÁGI ÉS TÁRSZÖVETKEZETI ÉLETKÖZMŰVELÉS

Gazdák kára — iparosok veszedelme. A lépfene.

Miképen védjük meg állatainkat és önmagunkat a lépfene-fertőzéstől?

Mivel a lépfene rettegett ellensége a gazdaközön-ségnek, hiszen évente több ezer hasznos háziállatot szed áldozatul, feltétlenül szükséges a lépfene ellen védekezni. A védekezésnek *legelső módja* az állatok között való tovatérjedésnek megakadályozása. Gondoskodni kell tehát arról, hogy a takarmány és az állatoknak egyéb hozzáférhető anyagok és tárgyak, valamint a föld talaja meg ne fertőztessék, illetve az állatok ilyen takarmányhoz hozzá ne jussanak. A lépfenében elhullott állatot el kell ásni mélyen a földbe, úgy, hogy legalább is egy méter magas földréteg fedje. Ez azért szükséges, hogy kevés legyen a levegő a spórák kifejlődésére, azonkívül azért is, mert a mélyben nincsen meg az a hőmérséklet, amely a spórák kiképződéséhez szükséges. A beteg állatokat jól el kell különíteni, az istállót pedig fertőtleníteni. Ez különösen vidéken nem tartozik a könnyű feladatok közé, mert a fertőtlenítésnek nagyon alaposnak és gondosnak kell lennie, mert hallottuk, hogy olyan fertőzőképes csirák (spórák) előléséről van szó, amelyek a külső behatásokkal szemben rendkívül nagy ellenállással bírnak. Szükséges továbbá minden gazdának állatait távoltartani olyan legelőktől, amelyekről tudja, hogy ott egészséges állatok lépfenével fertőződtek. Az ily fertőzőit legelők rendszeres talajjavítással idővel ártalmatlanokká tehetők, amire törekedni kell. A lépfenében elhullott állatok bőrét lenyuzni és áruba bocsátani nem szabad, hanem az állatot egészen el kell földelni. Egyébként pedig a törvény értelmében minden lépfenében megbetegedett, vagy elpusztult állatot be kell jelenteni a hatóságnak, amely az itt felemlített védekezési módokat (elásás, fertőtlenítés stb.) fogantatosítja.

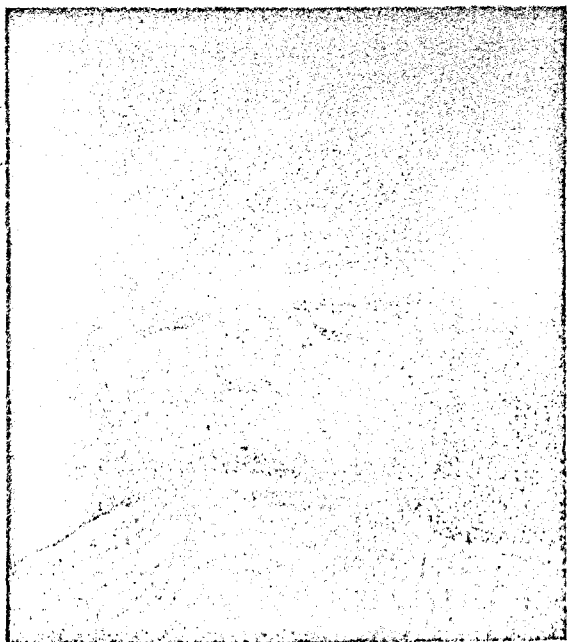
Az emberek védelme szempontjából felette fontos, hogy a fertőzésnek kitétt bőrök és szőrmeáruk, rongyok és egyéb, iparilag még fölhasználható hulladékok *földolgozás előtt fertőtleníttessenek*, amit a nagyobb ipartelepek idáig is a legnagyobb gondossággal megtettek s ott baj nem is fordult elő. Olyan egyéneknek, kik állati bőrökkel foglalkoznak, *ügyelnők kell kezük, arcuk épségére és emiatt a legkisebb sérülést sem szabad elhanyagolni, mert tudni kell,*

hogy sértetlen (ép) bőrön keresztül a ragály nem képes áthatolni. Az emberek védelmére szolgál továbbá a levágott állatok húsának megvizsgálása állatorvos által. Olyan községekben, ahol állatorvos nincs, az ugynevezett „husvizsgálók” végzik ezt a feladatot, sokszor — sajnos — a legnagyobb lelkiismeretlenséggel és könnyelműséggel. A lelkiismeretlenség sokszor odáig terjed, hogy látatlanban adnak írásbeli engedélyt az állat húsának kiárusítására s ilyenkor szokott megtörténni, hogy beteg állat húsát veszi meg drága pénzen és eszi meg a fogyasztó közönség, kitéve magát a biztos fertőzésnek és a csaknem biztos halálnak, mert hallottuk, hogy a bél-lépfenében majdnem minden ember elpusztul. Községekben tehát a husvizsgáló tisztésre csak becsületes és minden tekintetben lelkiismeretes embernek volna szabad vállalkoznia, illetve csakis ilyen embert volna szabad megbízni e fontos tisztességgel.

A lépfene-ellenes gyógyszer fontossága és előállítás.

Már a „Magyar Nép” említett számában mondtuk, hogy Pasteur vetelte meg alapját az állatok mesterségesen mentessé tételének; az eredeti eljárás tökéletesítése folytán azon eredmény érte el, hogy a beoltott állatok vesztesége legrosszabb esetekben sem több 1%-nál. A mentesség a tapasztalat szerint csak a 2-ik oltás után 8—10 napra áll be és legtovább egy évig tart. *Egy év múlva tehát a védőoltás megismétlendő.* Az 1888. VII. t.-c. értelmében oltóanyaggal csak állatorvos oltthat.

Ugy a védőoltásra, mint a lépfenében megbetegedett emberek és állatok gyógyítására használatos

Lépfenével fertőzött szűcsinas.

gyógysavat (szérumot) úgy állítják elő az erre berendezett műintézetekben, hogy a lépfene bacillusainak

42-50 C-on való tenyésztése után gyengített tenyészetét állatokba oltják s ezt az eljárást (oltást) fokozatosan kevésbé gyengített tenyészetekkel meg-megismélik, minek következtében az állatok azután a nem gyengített lépfene-bacillusoknak csekély, majd fokozatosan megnagyobbított adagjait is eltűrik. Az így kezelt állatok vérsavója használtatik fel a gyógyításra. Ezen gyógyszernek köszönheti azon szűcsinas is életét, kinek képét itt közöljük. A lépfene ellenes gyógyszer használata óta a halálozás embernél 5-3%-ra szállott le. Legnagyobb sikereket ezen gyógyszerrel az állatorvosi gyakorlatban érnek el, amikor a lépfenével fertőzött állatokat mindjárt a lázas állapot kezdetén ezen gyógyszerrel a bőr alá, vagy a vérbe való befecskendezésével védik meg a biztos elpusztulástól. Ugyanígy a lépfene fertőzés veszedelmének kitett állatokat a gyógyszerrel kisebb adagban való alkalmazása (az ugynevezett *védőoltás*) folytán óvják meg a betegségtől.

Dr. Gergely Endre.

Az erdélyi mezőgazdaság állapota.

Időjárás: Április hó második felében igen kevés csapadékkal változó száraz időjárás uralkodott, amely a mezőgazdaságra katasztrófális jellegűvé kezd válni. A helyenként esett 4—5 mm. csapadékot eltekintve, az időjárás teljesen csapadék mentes volt, hideg szelekkel. Bőséges csapadék csak az alföldi részeken és a hegyes vidékeken volt. Az átlagos hőmérséklet különösen a hó utolsó napjaiban a normálnál magasabb volt.

Gazdasági munkálatok: A sík vidék kivételével, ahol a tengeri vetése volt folyamatban, a többi részen csak az elmaradt kalászos gabona vetések folytak; mindezen munkálatok az erősen kiszáradt talajban a legnagyobb nehézséggel haladtak, ahol a talaj összetétele annak megmunkálását lehetővé tette, ott is igen rosszul előkészített és elmunkált földben került a szem. A dombvidékeken a tengeri vetése alig vehette kezdetét, a takarmányrépa és burgonya ültetése befejezéshez közeledik.

A vetések állapota: A korán vetett őszi állapota kielégítő, ezek még elég sűrűek is, a később vetettek azonban igen ritkák és gyomosak, fejlődésükben vissza vannak maradva, az őszi buza állapota csak helyenként kielégítő, tavaszi buza ritkán és foltoosan kelt és csak lassan fejlődik, árpa és zab kelése, eső hiánya miatt nagyon hiányos, fejlődése gyenge, tengeri vetések általában folyamatban van, az elvetett tengeri hiányosan kelnek, burgonya ültetése befejeződéshez közeledik, kerli vetemények, bab és hüvelyesek a szárazság miatt nagyon rosszul kelnek s fejlődnek, hasonló a kender és len fejlődése. Mesterséges takarmányok réti és legelő szintén az eső hiány miatt selymlik, fejlődésük kevés kivétellel a hideg szeles időjárás következtében is vissza marad.

A gyümölcsfák közül az alma és körte általában most virágozik, terméskilátások gyöngébbek mint a szilvánál, amely többet ígér.

Állatállomány egészségi állapota kielégítő, járványos betegségek (léptene, serczegő üszög stb.) elszórtan fordulnak elő, a legelők gyöngé fejlődése következtében az állatok tápláltsága nem kielégítő.

Mivel csökkenthetjük a termelést? Az évek óta tartó maximálások és rekvirálások folytán az őszi vetésterület 80 (nyolcvan) százalékkal csökkent eddig. A maximálásoknak a fenti eredmény dacára még sincsen vége, mert ma, amikor 1 liter tehéntej 6—8 leu, Marostordamegyében 250 leure maximálják annak az árát. A maximálás eredményeként a gazdák saját háztartásukban használják fel a tejet és állataikkal takarmányoztatják fel, mert magas tápértékénél fogva így előnyösebben értékesül.

A katonaság nem rekvirálhat. A gabonaellenőrző hivatal legutóbb azt a döntést hozta, hogy a katonaság nem rekvirálhat magának élelmiszert. Szükségletét ezután a hadsereg is maximális áron való vásárlással fogja fedezni, csupán abban az esetben folyamodhatik rekviráláshoz, ha a malmok megtagadják a liszt eladását.

Nagy veszedelem fenyegeti a szarvasmarhákat. Egyik regáibeli vármegyében, Doljban rettenetes károkat okozott a kolumbácsi légy. Több községben az egész állatállományt elpusztította. A kolumbácsi légy néhány évtizeddel ezelőtt a Bánátban és Hunyadmegyében is évről-évre fellépett és félelmes csapása volt a gazdaközönségnek. Csak éjjelenként lehetett szántani, nappal a marhákat istállóba zárták és füstöléssel védelmezték a veszedelmes rovarok ellen. — Hosszas és szívós küzdelemmel sikerült akkoriban a kolumbácsi légy kártételeit megakadályozni. Most — úgy látszik — újra jelentkezik.

Heti piac.

Tájékoztató árak.

A Magyar Nép külön tudósítólól.

Szarvasmarhák:

	Szatmár	Dés
Jármok ökör I. oszt. élőszuly		
kg.-ként — — — —	14—18	Leu 20 L
II. oszt. kg. ként — —	12—15	„ 18 „
Fejős tehén I. oszt. drb.-ként	6000—8000	„ 10—12000
II. oszt. drb.-ként — —	4000—6000	„ 8—10000
Vágni való tehén I. oszt. élőszuly kgr.-ként — —	10—14	Leu 10 L
II. oszt. kg.-ként — —	9—12	„ 9 „
Szopós borjú I. o. drb. ként	800—1000	Leu 1000 L
II. oszt. drbonként — —	400—700	„ 800 „
Juh I. oszt. darabonként —	400—600	„ 800 „
II. „ „	300—500	„ 5—600

Bárány I. oszt. drb.-ként —	160—240	Leu 150-160
II. „ „	120—180	„ 140 L
Kecske I. oszt. drb.-ként —	400—600	„
II. „ „	350—500	„

Sertés:

	Szatmár	Dés
Tartanivaló 3—6 hónapos drb.-ként — — —	1000-1500 L	1200 1500 L
6—12 hónapos drb.-ként	1500—2400	„ 2000 „
Kövér sertés I. o. élőszuly kg.-ként — — — —	30—33	„ 35 „
II. oszt. kg.-ként — — —	28—32	„ 23-24 „
Nehéz kövér I. oszt. kg.-ként	33—36	
II. oszt. kg.-ként — — —	31—34	„ „
Zsir kilogrammonként — —	62—68	„ „
Olvasztani való szalonna kg	54—56	„ „
Szózott szalonna kg ként — —	52—56	„ „

Nyersbőr:

	Szatmár	Székelyudvarhely
Ökörbőr kilogrammonként —	26—28	Leu 32 Leu
Tehénbőr „	24—26	„ 32 „
Ló bőr darabonként — —		150—200
Borjubőr darabonként — —	90—160	—
Báránybőr fehér I. oszt. drb.-ként — — — —	35—50	
II. oszt. — — — —	30—45	
Báránybőr fekete I. oszt. darabonként — — — —	45—60	
II. oszt — — — —	40—50	
Kecskebőr darabonként — —	80—120	
Gidóbőr darabonként — —	35—45	

NITROGEN
R.-T.
DICSŐSZENTMÁRTON

A legjobb tavaszi trágya a **MÉSZNITROGEN**.

ÁLLANDÓ LERAKATOK:

Sváb Gazdasági Egyesület Temesvár,
Erdélyi Szász Gazdasági Egyesület
Nagyszeben, Medgyes, Segesvár, Brassó.
Hann és Társa Kolozsvár.

Deutsch Andor Arad
ifj. Klein Lázár Nagyvárad

A kolozsvári példa.

Az iparkamara után most az Ipartestületben törtek ki izgalmas politikai harcok az új elnökség megválasztásánál. Az Ipartestület eddig a képesítéshez kötött kézműiparnak önkormányzattal és végrehajtó hatalommal ellátott szerve volt, melyben nem kérdezték, hogy kinek mi az anyanyelve, melyben eddig csakis az ipar komoly teremtő és fegyelmező munkája találta meg igazgató és irányító szervét. Ha most az Elnökség összeállításában többé nem az ipari tekintély lesz a mérvadó, hanem elsősorban a faji szempont, annak igazán nem a magyar iparosság lesz az oka.

Az Ipartestületnek 1950 tagja között Kolozsvárt legfőbb 100 román iparos van. Elképzelhető-e az, hogy száz ember közül éppen annyi kiváló tehetség nőjje ki magát, mint 1850 közül? Mert ha ez elképzelhető vagy éppen a valóság volna, csak akkor érthetné az ember a román iparosságnak azt a követelését, hogy az elnökségben ugyanolyan számmal vegyenek részt, mint a magyarok. Ha pedig ennek ellenére egyenlőséget követelnek, akkor szánzándékkal gyönglik a vezetőséget és azon át saját ipari boldogulásokat, mert nem ipart, hanem politikát üznek.

Bohatiel Leo mérnök, kit román részről elnökül szerettek volna, erről a kérdéstről így nyilatkozik: Az Ipartestületnek nem az a hivatása, hogy politizáljon. Munka kell végre és olyan vezetőség, mely egyéniségei rátermettsége folytán biztosítja a teremtő munka lehetőségét. Részemről egyelőre kivihetetlennek tartom, hogy a románok és magyarok egyenlő számban vegyenek részt az elnökségben, mert a magyar iparosság túlsúlyban van a testületben. *De hiszen nem is ez a fontos, hanem, mint mondtam, a munka!*

Hevesi József, az iparkamara szakmai elnöke a következőképp nyilatkozik:

— A román iparosság számára és a békés megértés érdekében mi hajlandók vagyunk a legmesszebbmenő engedményekre. A tisztikarban azonban teljes lehetetlen a románság részére a teljes számszerű egyenlőséget biztosítani, mert az Ipartestület 1950 tagja közül legfeljebb 100 román nemzetiségű iparos van, ami teljes kisebbséget jelent a magyar többséggel szemben. *Nincs kifogásunk az ellen, hogy a társelnök román legyen, de elvárjuk, hogy az Ipartestületben a román iparosság ne a Reuniunea nevében beszéljen, mert az Ipartestületben mindenki csak egyéneként jó számláshoz.*

Ezek és mások véleménynyilvánításai is igazolják,

hogy mennyire izgatott hangulattal ment bele az Ipartestület május 6-án vasárnap az Elnökség megválasztásába. Az Ipartestületben a jogfolytonosság elvét képviselő többséggel ellenzékelt képezők csoportja minden áron meg akarta akadályozni az Elnökség megválasztására hivatott gyűlés megtartását. Első fogásuk az volt, hogy az Iparhatóságot próbálták félrevezetni olyan fölvilágosításokkal, melyek a gyűlés megtartása ellen beavatkozást tettek volna szükségessé. A régi elnökség azonban neszét vette a dolognak és az Iparhatóságot a dolgok helyes állásáról még ideje korán fölvilágosította; erre az Iparhatóság aztán visszavonta már megtett intézkedéseit.

Ennek dacára a gyűlésen megjelent Iparhatósági biztos kijelentette, hogy az Iparhatóság rendeletére be kell tiltania a közgyűlést. Az Ipartestület előjárósága azonban rövid tanácskozás után a gyűlést mégis megtartotta. A gyűlés megtartására ugyanis a vezetőségnek a törvény minden körülmény között jogot ad. A törvény az Iparhatósági biztos jogát oda korlátozza, hogy az az általa tapasztalt esetleges törvénytelenység ellen a gyűlés plenuma előtt csupán óvást emelhet, de az óvás fölött csakis az Iparhatóságnak van joga utólag dönteni.

Ezen izgalmas előzmény után következett a nemkedésből izgalmas választás, mely éjjel után záródott le. Elnökül Réthy Károlyt, a mészáros Ipartársulat elnökét, alelnökül Blaga Emil réz- és harangöntőt és Schwartz Márton bádógost választották meg.

A választás eredménye ellen az Iparhatóság óvást még nem emelt, minthogy nem is emelhetett és így úgy az elnökök, mint a 36 előjárósági és 12 póttag megválasztása véglegesnek tekinthető.

A tengődő husipar. A múlt számunkban is megemlítettük már, hogy a husipar a vágott súly hatósági ármegállapítása miatt milyen siralmas helyzetben van. A marhahús kilója Kolozsvárt 16, Nagyváradon 18 leu, holott Temesvárt pl. most nemrégiben megejtett próbavágás állapította meg, hogy a vágott súly nyereségmentes ára 19-21 leura rug, melyhez tehát még 20 százalék nyereséget kellene engedélyezni. Falvakon ennek megfelelően már régen 22 leu a hus kilója. A mészárosok ilyen lehetetlen helyzetben is húst csak azért mérnek, nehogy iparendélyüket elveszítsék.

A mészárosok jogosan panaszkodnak két dolog fölött. Az egyik az, hogy az élő marha ára nincs maximálva és nem maximálható, mert az a valuta szerint igazodik. A másik pedig az, hogy más közfogyasztási cikkek, minő pl. a cukor, nem maximáltak.

A mészárosok a mai helyzetben különként legalább is 6 leues áremelkedést tartanak szükségesnek, illetőleg egyáltalán csak azt látják célravezetőnek, ha a huskereskedelem teljesen szabaddá tétetik. Hogy a szabadkereskedelem a leghelyesebb ármegállapító, azt

azzal igazolják, hogy az áraban nem maximált bárány a nagyon csökkent marhahusfogyasztás ellenére is 40 leus kezdő áráról magától szállt le 22 leus árra.

A mézárásokat céljaik elérésében a kolozsvári és nagyváradai iparkamara is pártolja és e két testület kebeléből, valamint a husipari szervezetek képviselőiben egy nagy küldöttség ment le Bukarestbe, hogy a husipar válságát a kormánnyal egyetértően oldják meg.

Faipar. Ez az év is a faárak elkerülhetetlen emelkedését hozza meg. Erre azért figyelmeztetjük jóelőre gazdaközösségünket, hogy a nyár folyamán előre senki le ne kösse faállományát. Mikor eladó a fája, az árát is akkor kérje meg.

A fa ára emelkedni fog, mert a kormány a vasút, a katonaság és az állami intézetek számára a nagy faegyesületeknél 30 ezer vagon fát az önköltségi áron alul kötött le. A nagy kereskedők ezt a veszteségüket természetesen a fogyasztóközönség konyhájára kerülő fába számílják föl és így a fogyasztó közönség ezen az uton is adót fizet az államnak.

De emeli a fa árát a fuvar megdrágulása is. Ma Kolozsváron 8 km. távolságból a fa köbméterét 150 leuért szállítják.

Kolozsváron egy-öt fa 880 leu és egy mázsa aprított fa 60 leu.

A temesvári kereskedők között mozgalom indul meg, hogy ezentul a fa mérésére a köbméteres eljárást szüntessék be és helyette a kilóra mérjék a fát is, mint ahogy az a regátban és Magyarországon is divik. Ha ez általános szokássá válik, féltő, hogy a száraz fa a piacról eltűnik és egyáltalán a tüzifa minősége is megromlik, mert akkor egy gazdának sem lesz érdekében az, hogy már tél elején vágasson, mivel korán vágott fa igen kiszárad, viszont a későn vágott fa könnyen gombásodásnak indul.

Valuta-jegyzések.

— Kolozsvár 1923. május 3. —

1 dollár	=	212.50	leu
1 francia frank	=	14.10	"
1 svájci frank	=	38.60	"
1 font sterling	=	980.—	"
1 lira	=	10.20	"
1 cseh korona	=	6.20	"
1 dinár	=	2.10	"
100 német márka	=	0.90	"
100 magyar korona	=	3.50	"

MULATTATÓ

Kalotaszeg.

Te vagy Kalotaszeg az én nagy világom,
Világ kicsi része;
Gyermek örömeimnek, ifjú ábrándomnak
Édes puha fészke.

Hiszen szép az Alföld hullámos vetéssel
Elborított síkjá;
Felette a fénylő megmérhetlen égbolt
Délibábos csíkjá.

Szép a kútak gémjén, szélmalom tetején
Keleplő gólya,
Mégis az én szívem csak a Kalotaszeg
Lelkes pártfogója.

Fenyvesek aljában, szép hegyek honában
Völgyek mosolyognak;
Illatos lágyszellők — mint gyermek anyjának —
Ölébe lopóznak.

Néhol a hegy ormán várromok falai
Merednek az égnek,
Megszürkült követ néma hirdetői
Régi dicsőségnek. —

Itt a Nadas vize, lassu a lépése,
Nem megy el szívesen;
Vissza vissza tekint, nagyokat kanyarog,
Fájó búcsút veszen.

Túl rohan a Kőrös, kavicsok marasztják:
Ne legyen oly kába!
Mégis bánja tettét, felhő alakjában
Visszatér honába.

Szép vagy Kalotaszeg, de a legszebb benned
Kelet magyar népe!
Bátor tekintetű büszke férfiaknak
Daliás szépsége! . . .

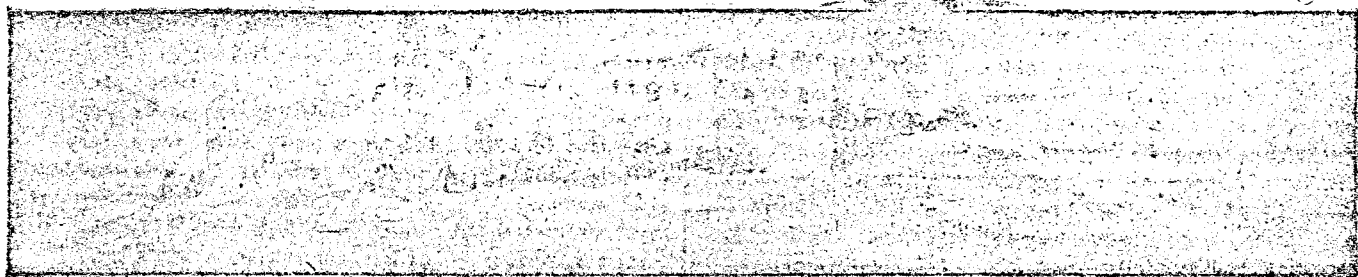
Hát még az a szépség, amit a jó Isten
A nőkre ruháza!
Bizonyos, hogy e hely az egész világnak
Első galambháza.

Kedves Kalotaszeg, érted hevül szívem,
Hozzád simul lollam.
Visszatértem ide: éltem gyászférfyolát
Szédeged le rólam.

Berde Béla.

Olvasza a „Pásztorfüz”-et.

Sebesvár.

Sebesvár meli lépe.

Erdély hegyekkel koszorúzott fellegvárának legfontosabb kapuja a Királytágó, amelyen át vezet a Kelet és Nyugat legrövidebb utvonala. Ez volt háborus időkben a hadak útja, békében a kereskedők százainak közlekedő vonala, aminek köszönheti jelentőségét a két kapuváros, Kolozsvár és Nagyvárad. Ennek a nevezetes utvonálnak volt erőssége a festői szépségű *Sebesvár*. A Királytágó keleti kijárója előtt, a Sebes, Kalota és Kőrös patakok összeshöngellésénél keletkezett, a régi idők hadművelési követelményeinek pompásan megfelelő helyen. A hegy, amelyre építették, egyike a *Vlegyásza* — *Vigyázó* — tömegéhez tartozó vulkáni kupoknak, három oldalán meredek, a negyedikén lapos hát köti a *Vlegyászához*.

Fekvése olyan fontos, hogy már a rómaiak idejében castrum: vár volt ezen a helyen. Mai megmaradt zömök tornya, természetből durván felrakott falai mutatják, hogy már az Árpádok korában állott. A XIV. század elején tekintélyes erőd, mert az akkori magyar király: Károly Róbert Sebesvár vitéz várnagyára, Elefánti Dezsőre bizza a lázadó erdélyi urak megbüntetését, akik nem hajlandók a királynak visszaadni az utolsó Árpádok alatt összeharcsolt várbirtokokat. Amikor Erdély független fejedelemséggé alakul, megnövekedik a vár jelentősége, mert az Alföldön portyázó törökkel szemben a dési és kolozsi sóbányák őrzése lett a feladata. Az erdélyi fejedelmek közül keletnek a lehulló csillagát látta Sebesvár, itt pihent meg utoljára a Várad felé menekülő Báthory Gábor s itt kötözik be sebeit a szászfenesi csatában halálosan megsebesült szerencsétlen II. Rákóczi Györgynek is.

1660-ban új lendületet vesz a törökök hódító kedve s az aggódva figyelő erdélyi rendek szigorú intézkedésekkel védekeznek. Kolozsvárból is végvár lett, Sebesvárat annál inkább ki kell tatarozni, de óvatosan, nehogy a török megneszelje a dolgot. A váradi pasának azonban hamar fülébe jutott a dolog s a vár parancsnoka, Bánfy Dénes hiába bizonykodott, hogy csak a vár istállóit javíttatta, a dolog mégis a szultán elé került. Erre a vártatarozásból hosszú politikai huza-

vona keletkezett s hogy nagyobb baj nem lett belőle, annak az az ötezer tallér a megmagyarázója, melyet a szultánnak ajándékba háromszor is megküldtek az erdélyiek. Így pénzzel is, fortélyal is addig húzták, halasztották a vitát, amíg 1686-ban a török elveszti Budavárát, hatalma megcsökken s bár elrendelte nemcsak Sebesvár, hanem Gyalu, Somlyó és Szilágycseh lerombolását is, a parancs végrehajtására még se került a sor. Mindamellelt Sebesvár nem sokáig inaradt fenn. 1703-ban, amikor II. Rákóczi Ferenc kitűzte a felkelés zászlóját, még áll, de több szó nem esik róla. Bizonyára akkor esett áldozatul a hatalmi érdekeknek, amikor III. Károly idejében német hadak özönlötték el Erdélyt és kíméletlenül lerombolták a várakat.

A sok vihart látott büszke sasfészek így pusztult el, csufosan s ma szárnyaszegetten néz le a Kőrös völgyébe. Mohos falai, csónka kerek tornya hiába várják a multak hagyományaiért lelkesülő, kegyeletes látogatókat, pedig ha jelentősége megszűnt is, a kirándulók részére keresve is nehéz volna szebb helyet találni. Vasutállomása van, a romok még gyenge nők és gyermekek részére is könnyen megközelíthetők és érdekesek. Jól látható a vár boltíves kapuja, amelyhez felvonó hid vezeteti fel, udvaráról, ahol ezernyi vad virág nyílik, a lakószobák jól kivehetők, a toronyba is fel lehet csigalépcsőn sétálni. Környéke is gyönyörű, tele van szórva apró vulkános kupokkal, amelyeket szép zöld borsosnyű borít be, a magasabb hegyeket haragosan sutogó bükkösök koszorúzzák.

A patakok csobogását nem fegyver csörgés zaja nyomja el, hanem apró malmok zugása, posztókallók kepelése, s közben mélabús dalok zengenek a vár titokzatos pincéibe zárt tündérszép királykisasszonyok panaszos sóhajtásairól.

Xántusné Paull Aranka. ☽

Mikor a kerülőút a rövidebb.

Az elmúlt századokban, mikor a parajdi és más sóbányák nem voltak ilyen szoros állami kezelés alatt, az Udvarhelyszékek, ha csak lehetett, kapartottak ma-

guknak a házi szükségleteikre. Ebben az időben történt, hogy egy idegen ur valamely faluban fuvarost keresett, kívül tovább utazzék Csikfelé. Bement egy házhoz, ahol csak egy fiu volt honn.

— Hol van édes apád? — kérdezte.

— Nincs honn, elment! — felelt a fiu.

— Aztán mikor jön haza? — kérdi az ur ismét.

— Ökeme bizon! — felel a fiu — ha kerülő-
uton jön, estére itthon lesz, de ha egyenesen talál
jönni, akkor csak hat hónap mulva.

A feleletnek az a magyarázata, hogy só lopni
volt az atyafi s ha a horgos — kerülő — uton jó,
akkor estére hazaér, de ha az egyenes uton, akkor
elfogják s hat hónapig bezárják.

Megbecsüli a halat.

Egy udvarbíró husz évig szolgálta a gazdáját, mi
alatt a viszony olyanformán változott, hogy az udvar-
bíró megszédte magát (meggazdagodott) az uraság
pedig tönkre ment. Egy pár száz forint kellett volna
egyszer az uraságnak, miután sehoh sem hiteleztek, az
udvarbírójához fordult kölcsönért. Az udvarbíró meg-
vakarta a fejét, a kucsmáját hátrálókta a kontyára s felelt:
„Mán uram tudja, olyan bolond nem vagyok, hogy ha
egyszer kifogtam a halat a vízből, azt oda esmént
visszadobjam.“

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

G. J. Görgényszentimre. A küldött 44 Leuból 11 Leut
a mult és 33 Leut a folyó évre számoltunk el. Naptár
ment. — **P. F. Klopodta.** Jelenleg Kolozsváron deszka-
hulladék vagon-tételben nem található. — **B. F. Torda.**
A temesvári „Bánsági és Erdélyi Munkások Rokkant-
Segélyző- és Nyugdíj-Egylete“ működik. Kolozsvári
munkáskörökben jövőjét biztosítottak látják és régi
kapcsolatok felújítását célszerűnek tartják. — **Az aláb-
biak előfizetése a jelzett időben lejárt, illetve
lejár.** **B. I. Melegföldvár.** 1923. dec. 31. — **N. D.**
Szőkefalva. Folyó évi dec. 31. — **K. E. K. Ávas-
ujváros.** Folyó évi jul. 1. — **V. I. Vámosgálfalva.** Folyó
évi apr. 1. — **H. Zs. Agyagfalva.** Folyó évi dec. 31. —
H. B. Simonyifalva. Folyó évi apr. 1. — **K. K. Érszent-
király.** 1923. apr. 15. — **T. L. Nyárádkarácsony.** Folyó
évi apr. 1. — **T. S. Érkeserű.** 1923. apr. 1. — **Cs. A.**
Seprős. 1922. nov. 1. Naptár ment. — **R. M. Lupény.**
Folyó évi okt. 1. — **M. K. Szováta.** 1922. dec. 31. —
F. Z. Szováta. 1922. jul. 1. — **K. J. Jámbor, Bánffy-
hunyad.** — 1922. dec. 31. — **S. J. Belényesujlak.**
1923. dec. 31. — **B. I. Kászonfelfiz.** A most küldött
11 Leu beszámításával előfizetés apr. 1. lejárt. — **F. A**
Foksani. A küldött 22 leu beszámításával előfizetés apr.
1. lejárt. — **K. S. Alvinc.** A 44 leut köszönettel elszá-
moltuk. Előfizetés folyó évre rendben. — **özv. K. P.**
Lisznyó. A küldött 11 leu beszámításával előfizetés apr.
1. lejárt. — **A. J. Zalán.** Előfizetési díj címén eddig
küldött 112 Leut elkönyveltük. Cimet kijavítottuk. — **iff.**
M. L. Szentábrahám. Fekete Jánosné részéről küldött
22 leut apr. 1-től elszámoltuk. — **Sz. L. Piskoll.** A
küldött 129 Leut köszönettel elkönyveltük. Ezután 17
példány megy. — **K. B. Székelyszentmihály.** Köszönjük
az új előfizetőt. — **N. L. Nagyenyed.** Hálás köszö-

net ügybuzgóságáért, az új előfizetőt nyilvántartásunkba
bevezettük. — **M. A. Székelydália.** A küldött 44 leu
a folyó év végéig rendezti előfizetését. — **M. A. Lázár**
falva. A küldött 99 leut megfelelőleg köszönettel elszá-
moltuk. — **Kath. Olvasókör Nyárádremete.** Lapunk
mult év május 1 től jár címére, a most küldött 44 leu
beszámításával előfizetés folyó év május 1-én lejárt.
Naptár ment. A hiányzó számokat értesítés vétele után
pótoljuk. — **Fogyasztási szövetkezet Székelyderes.** A
küldött 132 leuból 66 leu a mult és 66 leu a folyó év-
szól. — **Sz. L. Leicsmér.** A küldött 231 leut köszönettel
elszámoltuk. A 7 példány előfizetése december 31-ig
reodben. — **V. K. Alsófára.** A küldött 11 leu 1922.
okt. 1-ig fedezi az előfizetést. Kérjük a megújítást. Naptár
ment. — **N. Ö. Szászváros.** A küldött 11 leu apr. 1-ig
rendezi előfizetését. Naptár ment. — **L. I. Csikkozma.**
Köszönjük a két új előfizetőt. — **P. B. Várfalva.** Elő-
fizetés 1922. dec. 31-én lejárt. — **K. J. Zsejk.** Előfizetése
folyó évi szept. 1-én jár le. — **B. L. Mezősdh.** A kér-
szindarabokkal nem rendelkezünk. A szóban forgó
példány küldését megszüntettük. — **F. I. Borsaufalva.**
Köszönet az új előfizetőért. Idei 1—7. számú feleslege-
példányok visszaküldését ne feledd. — **M. G. Pósta**
keresztur. Köszönjük az új előfizetőt. — **Cs. S. Mára**
marossziget. A küldött 198 leut elszámoltuk. Hálás el-
ismerés a két új előfizetőért. Új előfizetők naptárt kaptak.
— **F. Z. Szováta.** A kért számokkal nem szolgálhatunk.

A „Glausch“-féle „Haematicum“ aromatikus vas- és mangán oliv

a legnevesebb orvosok által
ajánlva vérszegénység, és
padtság, étvágytalanság és
gyenge testi állapotoknál.

Ize igen kellemes s nagyban javítja a közérzést! — Napjaink
étkezéskor vagy azután 1—2 evőkanállal. Gyermekeknek kevesebb.

Kapható mindenütt

Vezérképviselőt Nagy-Románia területére:

Cosmos nagydrogeria Cluj—Kolozsvár

Gazdasági gépek és eszközök

Vetőmagok

Műszaki Cikkek kaphatók

Hann és Társa Gép és Mű-
szaki Kereskedelmi r. t.-nál
Cluj-Kolozsvár Str. Reg Mária
(volt Deák Ferencz-utca) 11.

Telefon 2—36. Sürgöny cím: Hanncom

